

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiae Doctoris Canonici Ecclesiae
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentia
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitv Ivcvndissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. XXXI. Luxuri[a]e mater ac nutrix est Temulentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

Cyrilli iunioris, Augustino teste, qui temulentus patrem occidendo, parricidii crudelitate manus consccleravit, prægnantem matrem per vim oppressit, ac violavit, duas item sorores tentans, ac renitentes, vsq; ad mortem vulneravit, nobis instar fit plurimorum. Da temulentum aliquem; quàm facildè aliis assuescet vitiis? quàm facili negotio, cæteris omnibus flagitiis immergetur? liquet id veteri quodâ exemplo. Nam quidam olim grauius à Dæmone tentatus, ab eo, si liberari vellet, iussus est, vnum ex tribus peccatis, Ebrietate, Homicidio, & Adulterio patrare, immunis postea futurus ab omni tentamento. Elegit amens ille Ebrietatem. Temulentus igitur, cum quadam fœmina adulterium admisit, & eius viro superueniente, ne facinus vindicaret, eum trucidauit. En ex Ebrietate, quodam quasi ramo, pullulantes at geminantes, aliorum surculos peccatorum, en lacunâ, voraginem ac gurgitem omnium flagitiorum. Scribit Ioannes Bohemus, hæc ob causam solû Moscouiæ Principes, omnem inebriantem potum, capitæ pœna prohibere solitos, ac bis tantum, aut summum ter in anno usum eius indulgisse, quod Ebrietatè plenissima vitiorum ventis, laxare vela, persensissent. cui similem si nostrates animum induerent, spem prisca Germanorum virtus certissimam, exilii sui terminandi tandem, atque ad auitas remeandi sedes, vitæ foret habitura.

CAPVT XXXI.

Temulentia luxuria mater ac nutrix est.

Theog. in sententiis. Luxuria v. plurimū Ebrietas comes.

Ὅτι γὰρ ἐν σκιδνῆ ῥόδον φύεται οὐδ' ὑακινθῶν. Non etenim è squilla, rosa nascitur, aut hyacinthus. Quid ergo è fœdissimo temulentiæ vitio, quod ex corrupto malo, peius ouum luxuriæ ac libidinis? verissimum itaque Tertulliani verbum: Duo ista Dæmonia con-

Spirata

spirata & coniurata inter se sunt, Ebrietatis & libidin-
 nis. vnde Apostolus: Nolite inebriari vino in quo est
 luxuria, in quæ verba D. Ambrosius. Vbi Ebrietas, ibi
 certò certius luxuria est; Luxuria verò prouocat turpi-
 tudinè: quamobrè sobrios esse oportet, vt bona conversa-
 tionis iura seruètur. ad eundè scopū & alibi ait: Sudant
 vino corpora temulentorū; si leuius ea tetigeris, exprimis
 vinū. Ebrietas fomentū libidinis; ebrietas incentiuū insa-
 niæ. Ebrietas venenū insipientiæ. hæc sensus hominū mu-
 tat & formas, per hæc fiunt equi adhinniètes; siquidè na-
 turali vapore corporis calidi, & præter naturā vini calo-
 re flāmari, cohibere se nō possunt, & in bestiales libidines
 excitātur, vt nullū tēpus præscriptū habeant, quod doce-
 at indulgere cōcubitu. Et Salomō quoq; in Prouerb. *Prou. 20.*
 Luxuriosas res vinū & tumultuosa Ebrietas; Tumul-
 tuosa, in quā; nō q̄ rixas solū excitet & pugnas, sed &
 omnes animæ motus, cōcupiscentiæ potissimū car-
 nalis, & libidinis, puocet & accēdat. Vnde & S. Hie- *In Epist. ad*
 rony. Venter vino æstuans, citò despumat in libidines. In *Oceanum.*
 vino luxuria est, in luxuria voluptas; in voluptate impu-
 dicitia est. Et alio eiusdē libri loco, cū grauius ac se-
 riō p̄monuisset meribibulos, de periculo facilè in-
 currēdo, Ne intuearis vinū quādo flauescit in vitro, cū *Prouer. 23;*
 splenduerit color eius. ingreditur blandè, sed in nouissimo
 mordebit vt coluber, & sicut Regulus venena diffundet.
 q̄ venena subdit illicò. Oculi tui videbūt extraneas, &
 cor tuū loquetur perversa. ad quæ verba iterum notat
 S. Hieron. Consuetum & planè naturale est vitium, post *In cōment.*
 ebrietatis venena diffusa in corde, muliebrem sequi con- *super c. 234*
 cupiscentiā, comitante prauitate, ac turpitudine verbo- *Prouerb.*
 rum; atq; alibi de eadē agens Temulentia lue. Hoc nūc *Super ca. 1.*
 dixisse sufficit, quod in vino luxuria est: Et vbiunque *Epist. ad*
 Saturitas & Ebrietas fuerint, ibi libido dominat. *Titum.*
 H a ven-

ventrem & genitalia; pro qualitate vitiorum, ordo membrorum. Nunquam ego ebrium castum putabo, qui et si vino cōsopitus dormierit, tamen potuit peccare per vinum. Demum q̄ alio loco scribit, eodem spectat. Noë ad unius horæ ebrietatem, nudat femora sua, quæ per sexcentos annos sobrietate cōtexerat. Loth per temulentiam, nesciens libidini miscuit incestum, & quam Sodoma non vicerat, vicit vinum. Eiusdem viri casum lamentatur

Epist. ad
Ocean,

Homil. 6.
in Genes.

Origenes: Audite, quid agat Ebrietas, audite, quantum facinoris conciliet temulentia. audite & caute, vos o, quib, istud malum nō in crimine sed in usu est. Ebrietas decepit, quem Sodoma non decepit: vritur ille flammis mulierum, quem sulphurea flāma non vsit. Et sequenti

Hom. 7. in
Genes.

homilia: Sobrietas .n. omnium virtutum mater est: sicut è contrario Ebrietas vitiorum. Apertè enim pronunciauit Apostolus, vinum, in quo est luxuria, vt ostenderet ex ebrietate, veluti primogenitam filiam generari luxuriam. Quocirca & Gratianus in Decreto: Vinum si percipiatur ultra mensuram, nutrit luxuriam.

35 q. 1. c.
Luxuria.

Panormit.
li. 2. de re-
bus gestis
Alfonsi.

Quæ omnia perspicacissimus ille Aragoniæ Rex Alfonso, sapienti quodā, ac Laconico dictione roboravit. Interrogatus enim, cur adeo sæpè ac vehementer Ebrietatis vitium carperet ac damnaret? Quia furorem, inquit, & libidinem Ebrietatis filias esse haud ignoro. Ac poëtis quoque, cum Græcis, tum Latinis, ideò perosa fuit Ebrietas, q̄ luxuriæ afferrix esset:

Sine Cerere & Baccho friget Venus.

verissimum Terentii verbum est; ad quod alludent Euripides:

Οἶνος δ' ἔμῃ παρόντ' ἔσσι, οὐκ ἔστιν κ' ἄπειρα.

Adesse Cypris non potest, si vinum absit.

Et Ovidius:

Quid tibi precipiam de Bacchi munere quaris?

Vina parant animos Veneri.

Ergo

Ergò cordi tibi fit, qui salacitatem Veneris, qui Priapi fœditatem euitare cupis, non minus vini nimietatem, atq; immodicū eius vsum exterminare, quod beneuolè Virgilius admonet, in Epigrammate:

*Nec Veneris nec tu vini capiaris amore,
Vno namq; modo vina Venusq; nocent.
Vt Venus eneruat vires; sic copia Bacchi,
Attenuat gressus debilitatq; pedes.
Multos cæcus amor cogit secreta fateri:
Arcanum demens detegit Ebrietas.*

CAPVT XXXII.

Temulentia virtutum omnium dissipatrix.

Vitia inserit, rigat, fouet, nutrit, educat Ebrietas omnia: stabile hoc ac firmissimum assertū. unde qd secuturum aliud, quàm vt virtutes quoq; vniuersas explantet, euellat, perdat, dissipet, & femina bonæ mentis, radicitus, ad vltimas, vt ita dicâ, fibras exterminet? quinimò, *Mordet vt coluber*, virtutes vt ferrū rubigo absumit, & sicut *Regulus venena* flagitiorū omnium diffundit. *Vinum* quippe, & mulieres apostatate faciunt sapientes; & arguunt sensatos, atq; à veræ virtutis tramite deflectere faciunt. Id ipsum affirmat Propheta, *Vinū*, inquiens, & mulieres auferunt cor, planè dementant hominē, excæcantq; & in abrupta scelerū præcipitè dant. *Ac fumus quidē*, ait S. Basil. abigit apes; dona verò spiritualia, virtutesq; omnes fugat ebrietas. subindicatū id quoq; ab Eratosthene Philosopho quodâ Græco hisce verbis: *Vinū igni æquale habet vim. Vbi hominem subierit nimiū, omnia bonæ mentis exurit semina & conturbat, vt Lybicum mare Auster vel Aquilo. itaq; prodit latentia in mentis recessu, animumq; vniuersum concutit.*

Temulentia virtutum interitus.
Prou. 23.
Eccl. 19.
Osea 4.
Homil. 12 de ieiunio
Apud Stoic. ser. 18. de incontinentia.

Quare Albertus Magnus, vt verè ita & eleganter.

H 3 Quem-